

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

41. An aliqui, ut infra, commemorantes in domo sæcularis habentis
indultum privati Oratorii, si vivant suis expensis, gaudeant privilegio
audiendi Missam in dicto Oratorio? Et explanatur alia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](#)

valer illatio, quæ contra nos sit, dum dicitur. Si familiares neque diuinis affltere sine praesentia domini, neque dominus potest sine famulis, & famuli sine domino, etiam poterunt intereste diuinis, non vallet, inquam, quia ratio, seu facultas afflendi primò, & per se in domino, reperitur; in familiaribus vero per redundantiam, & dependentiam à domino. Hucusque Bardi satis quidem ingeniosè, & probabilitate.

2. Sed sententiam affirmatiuam tenet Nouarius in summa Bull. tom. i. tit. de Oratoriis, non. 8. & Ego alibi docui, & nunc existimo etiam iterum factis probabili, & illam, ut talem, me citato, tenemus duo docti viri ex Societate, Quintanadu. & Pellizzarij, ille in Theol. mor. tom. i. tract. 7. singul. 32. n. 7. hic in Manual. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 2. num. 149. vbi sic ait: Quares, an vi verborum illorum, quæ in Breui continentur in tua, ac familia tua, &c. præsentia celebrari facere, ad vñum huius concessions sit necessare, ut inter sit Missæ is, qui obtinuit indultum; ita vt, ipso absente, indultum non suffragetur ceteris, qui sunt de eius familia. Reip. 6. deinde, videri probabile, quod cum vigore Bieuis celebrari possit Missa in præsencia illius, qui illud obtinuit, ac familie illius, & non obstante particula copulativa, ac possit Missa celebrari in sola præsencia domini; sic videtur posse celebrari in sola præsencia familiæ, absente domino. Ita Ludou, de la Cruz in Bull. Cruc. disp. 1. c. 5. disp. 3. n. 5. & cum eo Diana p. 1. tract. 1. c. ref. 77. in famili contra Henrique, Rodriguez, & Trulencio, citatos à Diana; & probatum est modo, dictis: §. vlt. à vers. Sed an.

Quæ hic est resol. Ref. 52. in famili contra Henrique, Rodriguez, & Trulencio, citatos à Diana; & probatum est modo, dictis: §. vlt. à vers. Sed an. tum quia beneficium Principis ratiōnē interpretandum est. I. fin. ff. de Constit. Princ. & l. si quando, C. de inoff. teſſam. concessio autem, de qua hic, est beneficium Principis, nulli præjudiciale, & alias edens in bonum animæ, id. dq; debet interpretari latè, ut nos interpretamur; tum, quia vbi militat edens ratio militat eadem iuriis dispositio in materia favorabili; sicut ergo indultum celebrandi in Oratorio priuato, concessum per Bullam Cruciatam à Ludouico de la Cruz, alii que iunioribus extéditur ad familiares, etiam absente domino; sic & debet extédi similiis cœcissio, de qua hic agimus, cum sit par ratio de vtraque concessione. Certe hanc assertiōnem approbarunt viri doctissimi à me consulti. Haec Pellizzarij. Et hanc sententiam etiam me citato, tener P. Auerla de Sacram. Euch. q. 11. sect. 14. §. 7. & ita est praxis: nam passim, absente domino, eius familiares audiunt Missas in priuatis Oratoriis; quia, ut alibi diximus, particula illa, ac, non habet copulativum, sed disjunctivum, ut ex variis locis probat Cornejo, in 3. p. D. Thome, tract. 4. q. 80. disp. vñica, de Communione sub vtraque specie, dub. 1. num. 4.

3. Nota tamen, quod post hæc scripta inueni contra amicissimum P. Bardi nostram sententiam docere Castrum Pal. tom. 4. tract. 25. disputat. vnic. punct. 6. n. 9. omnino videndum: unde plures Doctores stant pro nostra sententia, nisi aliquis dicat, Patrem Bardi nec etiam extare contra illam: nam loquitur de Missis audiendis in Oratorio priuato virtute Bullæ Cruciae tempore interdicti, non autem loquitur in casu nostro, & inter vtrumque casum adesse disparem rationem probat Pellizzarij, ubi supra. Sed ego puto probabilitate, idem dicendum esse in vtróque casu.

RESOL. XLI.

An aliqui, et infra, commorantes in domo secularis habentis Indultum Oratori priuati, si viuant suis expensis, gaudent prærogio audiendi Missam in dicto Oratorio?

Et explanatur alia clausula, que apponitur in aliquibus priuatis Indulsiis, necnon hofpitum tuorum præsen-

tia, & quomodo est intelligenda. Ex part. 9. tract. 1. Ref. 6.

§. 1. A Firmatiū responder Pellizzarij, in man. Regul. tom. 2. tract. 8. c. 2. sect. 2. num. 149. sic afferens: Accedit, quod licet frater habentis induitum Oratori & vxor præfati fratris cum sua familia habentes propriam mēfam, proprios redditus, & proprios famulos verè, & proprii non possunt dici de familia habentis induitum Oratori, cfi habitent in eius domo: cum poriis reuera sint duas familiæ: nihilominus in materia favorabili (cuiusmodi est vñus dicti induiti nomen, familiæ videtur posse impræcipiari, ita ut extendatur ad præfatum fratrem, eius vxorem, ac famulos, præfectum cum vñus ille nemini sit præiudiciale, & favorabili debeat ampliari, l. cum quidam, ff. de lib. & posthum. Quod non puto procedere de filiis nupis, ac filiis separatis a coniunctu parentum habentium induitum Oratori priuati: quippe qui non reputantur de coram familia, (cum constituant propriam familiā distinctā,) sicque excluduntur ab vñu induiti: quod non videatur procedere, si dicta filia, ac filii sub eodem teatro cohabitent cum parentibus: idque ob rationem modo adiuctam, quæ item militat in hoc casu. Ita, Pellizzarij.

2. Sed de hoc casu, ergo interrogatus olim Sicilia, negatiū respondi. Vide meipsum in p. 4. tr. 4. ref. 108. Quoquem locum citat etiam P. Luzzarij. Dico igitur in simili casu nostro cum Bardi in Bull. Cruc. p. 2. tr. 2. c. fiduci. n. 4. Eos, qui sunt de familia oportere inuolare quandam habitudinem subiectiōnem ad caput eiusdem familiæ: aliter merè per accidens se viuentes, non poscent familiam vnam constitutre: qui non consilient vnam Societatem, quæ est de conceptu essentiali familiæ. Hæc autem habitudine, seu respectus ad caput familiæ, fundari debet in ratione vel patriæ, vel dominique potestatis; idcirco ob primam habitudinem dicuntur de familia, filii, nepotes, &c. per lineam rectam descendentes, qui manent sub regimine parentum, aurum, &c. ob secundam verò habitudinem sub familia continentur serui, famuli, &c., qui viuentes expensis domini, eius mensam intelligunt participare, idque cōveniens vocabatur: debet autem alimentari inuitu obsequiorum; aliter si titulo amicitia, seu benevolentia afferatur, non dicereetur familiaris, ut animaduertat Gonzalez in regul. Cancell. de imped. benef. vñac. per obitum, q. 14. circa medium, & Simonetta de reservariis benef. q. 35. n. 6. Vnde ex his patet, sub nomine familiæ non posse venire fratrem, & vxorem fratris cum sua familia habentem propriam mensam, redditus, & famulos, ac suis expensis viuentes: sed sub nomine familiæ venire maritum, ac vxorem, filios, ac filias, nurum habentem in eadem domo, & commensalem: item omnes seruos, & seruas commensales inseruentis familiæ. Vide etiam Quintanadu. in Theolog. mor. tom. i. tr. 7. sing. 12. num. 8. & Ludouicum à Cruz in Bull. Cruc. disp. 1. cap. 5. dub. 3. n. 2.

3. Ad argumentum verò Patris Pellizzarij, quod favorabili debent ampliari, respondeo non procedere in casu nostro: nam ampliatur ultra verborum proprietatem, quod non licet, & priuilegium favorabili, vulnerantia tamē ius commune, ut est priuilegium, de in. vñ. quo loquimur, non ampli, sed strictè interpretanda. Et sicut sunt, ut præter alios obseruat Pater Bardi vñi. pp. 1. 7. n. 70. Ergo. Vnde ex his etiam non assentior Patri Pellizzarij, n. 150. vbi docet, quod in Bieuis Pontificiis in quibus conceditur alicui auditio Missæ in priuato

Oratorio

Oratorio cum hac clausula, necnon hospitum tuorum priuatis, includi etiam habitantes in loco, in quo ad Oratorium priuatum, si à domino illius forte inuenientur ad prandium, eaque occasione ibi vellent Missam audire: iij quippe vere sunt hospites habentis Indulsum Oratori, adeoque seniri debent comprehendenti sub Breui; maximè in materia anima fauorabili, que debet ampliari. Et hoc puto procedere, quam illi consolò inuitarentur ad prandium ad effectionem, ut possint in dicto Oratorio audire Missam: cum in tali casu tam inuitans, quam inuitati iure suo sumatur: & aliquo vtens iure suo fraudem committentur, & non dicatur regul. 55. ff. de regul. iur. & dolo malo per videtur habere, qui iure suo virtutib; lib. 3. ff. de li- b; homin. exhib. quo modo aliqui sustinent posse Cremonenses ire Mediolanum, vt ibi Paschalibus cibis possint ultimis quatuor diebus Bacchanalium.

Verum, vt dixi, Ego contrarium sentio, nam hoc Pontificium, cum disponat contra ius commune, stricte, & non ample est interpretandum. Et quidem sub nomine Hospitum non possunt venire habitantes in eodem loco, sed exteri hospitantes in domo magnatis residentes Priulegium, quos forsitan etiam voluit Pontifex prouidare propter laetitudinem, & laborem itinerae: & aliquo mens Pontificis elusoria remaneret, qui in dictis indulxit voluit tantum concedere licentiam magnat, & eius familiæ: nam posset ille, cui Priulegium concessum est, passim plures ad prandium inuitare, cui potea, vt vult Pellizzar. cum suis filiis, iuncto & familiis, præcepto Missa satisfaceret, ac proinde remaneret destruere, & deferueret de vento clausula apostoli Pontifice in illo Breui: *Vi in tua, ac rae familia prestante celebras facias, &c. & in alia; Volumus autem familiare feruiris tuis non necessarij, praeter sopraddicta ibidem Missa interessentes, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesiam diebus festis de præcepto missarii teneantur.* Quod non acciderit in casu, de quo loquitur Pontifex, nempe de hospitiis extensis ex alio loco: nam horum raro euenerit, & talis casus habet rationabile motiuum, vt Pontifex extendat priulegium ad illos; quod non accidit de habitantibus in eodem loco. Ergo. Et ita à me consulti viri doctissimi, etiam tenetuntur.

5. Nota, quod post hæc scripta inueni Mollesium in Sam. tom. 1. tr. 3. c. 17. n. 70. sic asserere. Itaque familiars intelliguntur omnes Commensales, qui sunt de eadem mensa, ac familia ipsius Principalis, cui concessum talis licentia, & quotquot deputati sunt pro eiusdem persona feruitor. Insper si talis licentia concedetur alicui mulieri Nobili, ac Vidua, & sic de aliis: si eodem Palatio, in diuersis tamen habitationibus sita. Appartentia eius Mater habebat, quæ simul cum filia egreedi solet ad Missam, non tamen esset de eadem mensa cum filia; posset simul cum filia audire Missam in dicto Oratorio priuato, quia largo modo consistit de familia pro honesta custodia filia. Si enim maior causa custodiendi filias excusat ab audiendo Sacra, eo magis complectitur in hac licentia concessa filiis: & ita resolutum fuit per doctos viros. Ita Mollesius. Tu, Lector, iudica.

RESOL. XLII.

An si quis extraneus audiat Missam in die festo in priuato Oratorio alicuius Magnat, satisfaciat præcepto? Et quid de audiendis Missam in dicto Oratorio de licentia Parochi?

Et doctores peccare habentem Indulsum Oratory priuati, sibi in causa, ut in die festo persona prohibita ibi audiatur Missam.

Tom. IV,

Etiangue deducitur in casu, quo quis ne, nec audire Missam, nisi in Oratorio aliquo priuato, non tenet nullam ibi audire.

Et è contra, si quis extraneus audiat Missam in Oratorio priuato bona fide, si potest cognoscere id esse sibi prohibitum, & eneri audire aliam Missam, ut adimplat præceptum.

Sed quid est dicendum de audiendis Missam in Oratoriis Episcoporum, & Regularem, & in Oratoriis ex priuilegio Bullæ Crucis? Ex p. 9. tr. 1. Rcl. 3.

§. 1. Pater Pellizzarius, diligens quidem practicabilium casuum conscientiae scrutator, & ex Patre Zanetto, quem intelligo esse Virū satis doctum, affirmativa sententiā docet: sic enim asserit in *Man. Regul. tom. 2. tr. 8. c. 2. sect. 2. n. 151.* Quid operentur verba illa in fine Breui posita: *Volumus autem, ut familiare servitii tuis non necessarij, prater supra dictos, ibidē Missa interessentes, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festis de præcepto missarii teneantur.* Quod non acciderit in casu, de quo loquitur Pontifex, nempe de hospitiis extensis ex alio loco: nam horum raro euenerit, & talis casus habet rationabile motiuum, vt Pontifex extendat priulegium ad illos; quod non accidit de habitantibus in eodem loco. Ergo. Et ita à me consulti viri doctissimi, etiam tenetuntur.

2. Sed ego interrogatus de hoc casu, semper negatiue respondi, cum verba Pontificis in Breuibus, quæ solet expedire, sint satis clara. Et quidem interpretatio dictæ clausula voluntaria videtur, ac gratis diciuntur: nam ad quid Pontifices dictam clausulam, eo sensu, quo afflertur, vellent in talibus indulxit apponere, cum aperte hodie omnibus patet, præceptum audiendi Missam in propria Parochia non extare, cum sit per contrarium vnum derogatum? Et ideo haec opinio est contra praxim Romanæ Curie, & contra mentem Pontificis, ut testatus est mihi Illustrissimus Maraldus, qui dicta Brevia ex mandato Pontificis expedit, & componit, atque ideo necessarij eius mentem & intentionem scire debet. Et ita tenent ferè omnes ministri huius Curie, ut Illustrissimi Franciscus de Albiis, & Franciscus Paulueius, cum aliis.

3. Reclite itaque dixit Pater Garcias in *Summa Thol. mor. tract. 3. difficult. 8. dub. 2. punct. 9. numero 17.* [Pecan mortalmente los extraños, que non son criados, ni familiares del señor de la casa, si en los días de fiesta

Sup. hec in
tom. 4. tr. 3.
Ref. 49. §.
Tū & quar-
to. & magis
late in §.
Quod autem
& seq. §.
vnde.

N.D.
India
L.IV. V
III